

ODVOLACÍ MECHANIZMUS V MEDZINÁRODNEJ INVESTIČNEJ ARBITRÁŽI

IVAN CISÁR

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Abstract in original language

Investičná arbitráž je postavená na jednostupňovom konaní. V súčasnosti je možné vydaný nálezh zrušiť len za reštriktívne stanovených dôvodov, ale nie je možný jeho prieskum v rámci odvolania. Prebieha však diskusia, či nie je vhodné vytvoriť aj odvolací orgán v rámci systému investičnej arbitráže, ktorý by zamedzil rozporným rozhodnutiam, jednotnému výkladu ustanovení a tým zvýšil legitimitu celého systému. Tento príspevok sa snaží zhrnúť túto diskusiu a zároveň upozorniť aj na iné možnosti vývoja investičnej arbitráže.

Key words in original language

Investičná arbitráž; prieskum nálezu; odvolací mechanizmu.

Abstract

System of investment arbitration is a single-tiered system. Rendered award can be challenged and set aside only on strictly defined reasons. However, various governments and institutions are discussing the possibility to introduce appellate mechanism to the system of investment arbitration as a panacea to avoid inconsistent decisions, strength the common interpretation of legal concepts and to increase the legitimacy of the system. This contribution tries to summarize the discussion and draws attention to other possible means how to achieve desired goals.

Key words

Investment arbitration; review of award; appellate mechanism.

ÚVOD

Tento rok uplynulo 50 rokov od podpísania prvej dvojstrannej dohody o ochrane investícií, ktorá predpokladala riešenie sporov medzi štátom a zahraničným investorom prostredníctvom arbitráže. O necelých tridsať rokov neskôr bol podaný prvý návrh investora na zahájenie arbitráže proti štátu.¹ A od tohto okamihu sa investičná arbitráž rozvíjala a pribúdala počet arbitrážnych podaní.

---

1 MARSHALL, Fiona. *Defining New Institutional Options for Investor-State Dispute Settlement* [online]. [Winnipeg (Kanada)]: International Institute for Sustainable Development, september 2009[cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.iisd.org/publications/pub.aspx?pno=1174>>. str. 1.

Investičná arbitráž vychádzala z predchádzajúcich právnych vzorov a bola nastavená ako jednostupňové konanie, ktoré bolo zakončené konečným rozhodnutím záväzným pre strany. S rozvíjajúcou sa rozhodovacou činnosťou sa začali vyskytovať aj prípady rozporných nálezov. A tak sa rozvinula diskusia o možnosti odvolania voči nálezom v investičnej arbitráži.

Tento príspevok sa pokúša zhrnúť súčasný stav investičnej arbitráže s poukázaním na súčasné možnosti prieskumu vydaných nálezov. Rozlišuje možnosti prieskumu nálezu vydaného v konaní vedenom Washingtonským strediskom pre riešenie sporov z investícií (ICSID) a nálezov vydaných mimo ICSID.

V ďalšej časti popisuje stav diskusie o odvolaní v investičnej arbitráži. Zameriava sa úpravu v investičných zmluvách uzatvorených Spojenými štátmi americkými, ktoré sú najväčším presadzovateľom myšlienky odvolania. Následne upozorňuje na iniciatívu Sekretariátu ICSID, ktorý sa pokúsil navrhnúť vytvorenie odvolacieho orgánu v rámci ICSID. V ďalších častiach sa pokúša zhrnúť dôvody pre umožnenie odvolania, ale aj nevýhody, ktoré by prinieslo a na záver aj ťažkosti pri vytváraní odvolacieho orgánu.

Posledná časť načrtáva iné možnosti, ako odstrániť nedostatky súčasnej investičnej arbitráže, ktoré viedli k úvahám o umožnení odvolania.

1. SÚČASNÉ MOŽNOSTI PRIESKUMU VYDANÝCH NÁLEZOV

1.1 MOŽNOSTI PRIESKUMU NÁLEZOV VYDANÝCH MEDZINÁRODNÝM STREDISKOM PRE RIEŠENIE SPOROV Z INVESTÍCIÍ (ICSID)

Rozhodcovský nález vydaný v rámci systému Dohovoru o riešení sporov z investícií medzi štátmi a občanmi druhých štátov (ďalej aj „Washingtonský dohovor“)² môže byť preskúmaný len taxatívne stanovenými spôsobmi. Arbitráž podľa Washingtonského dohovoru tvorí uzatvorený systém, takže nález nie je možné podrobiť iným opravným prostriedkom, ako tým, ktoré predvída samotný Washingtonský dohovor.³

---

2 420/1992 Sb.. *ICSID Convention, regulations and Rules* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, apríl 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://icsid.worldbank.org/ICSID/ICSID/RulesMain.jsp>>.

3 čl. 53 ods. 1 Washingtonského dohovoru. YANNACA-SMALL, Katia. *Improving the System of Investor-State Dispute Settlement: An Overview* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, február 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.oecd.org/dataoecd/3/59/36052284.pdf>. str. 4.

Strana, či už ide o štát alebo investora, môže požiadať o výklad nálezu⁴, revíziu nálezu⁵ v prípade objavenia nových skutočností alebo podať návrh na zrušenie nálezu⁶.

O výklade nálezu, alebo o rozsahu nálezu, rozhoduje pôvodný tribunál. Iba ak nie je možné opätovne zvolať pôvodný tribunál, ustanoví sa nový.

Rovnaký systém funguje aj pre prípad revízie nálezu. V tomto prípade sú strany ešte obmedzené čo do kvality novej skutočnosti, ktorá umožňuje revíziu nálezu, a čo do lehoty, v ktorej je možné návrh a revíziu podať. Aby bolo možné podať návrh na revíziu nálezu, musí sa objaviť skutočnosť, ktorá rozhodujúcim spôsobom ovplyvňuje nálež. Zároveň strana, ktorá návrh podáva, nevedela o tejto skutočnosti počas pôvodného konania a svoju nevedomosť nespôsobila vlastnou nebalosťou. Návrh na revíziu musí byť podaný do 90 dní od objavenia sa novej skutočnosti, maximálne však do troch rokov od vydania nálezu.

V prípade zrušovacieho konania o náleze už nerozhoduje pôvodný tribunál. Samotné zrušenie je povolené len z dôvodov taxatívne vymedzených. Tieto dôvody sa týkajú procesných väd na strane samotného tribunálu, takže je pochopiteľné, prečo o nich rozhoduje iný orgán. Nález je možné zrušiť len v prípade, ak nebol tribunál riadne ustanovený, tribunál zjavne prekročil svoju právomoc, na strane člena tribunálu sa vyskytla korupcia, počas konania došlo k závažnému porušeniu základných procesných pravidiel alebo nález nebol odôvodnený. Aj v tomto prípade je možnosť podať návrh na zrušenie obmedzená lehotami. Návrh je možné podať len do 120 dní od vydania nálezu, prípadne do 120 dní od zistenia, že nález bol ovplyvnený korupciou člena tribunálu.

Ako už bolo povedané, o zrušení nerozhoduje pôvodný tribunál. Za účelom posúdenia žiadosti na zrušenie nálezu sa zriadi trojčlenný ad hoc výbor. V prípade, ak výbor rozhodne o zrušení nálezu, spor môže byť opätovne predložený na rozhodnutie novému tribunálu.

Ani jedna z vyššie uvedených možností prieskumu nálezu neumožňuje vecný prieskum nálezu. Washingtonský dohovor sám vylučuje podrobiť nález odvolaniu. Takže v súčasnosti investičná arbitráž vedená v rámci Washingtonského dohovoru je len jednostupňová bez možnosti plnohodnotného odvolania.

1.2 MOŽNOSTI PRIESKUMU NÁLEZOV VYDANÝCH MIMO ICSID

---

4 čl. 50 Washingtonského dohovoru

5 čl. 51 Washingtonského dohovoru

6 čl. 52 Washingtonského dohovoru

Washingtonský dohovor, a systém investičnej arbitráže v rámci neho, nie je jediným spôsobom riešenia sporov medzi zahraničným investorom a štátom. V dvojstranných dohodách o ochrane investícií sa ako spôsob riešenia sporov medzi štátom a zahraničným investorom vyskytuje aj možnosť predložiť spor stálemu rozhodcovskému súdu⁷ alebo tribunálu ad hoc⁸.

V takomto prípade je rozhodcovský nález podrobený obdobnému režimu⁹, ako je to pri náleze vydanom v rámci medzinárodnej obchodnej arbitráže. Takže o možnosti prípadného prieskumu vydaného nálezu bude rozhodovať národný právny poriadok v štáte vydania nálezu, prípadne v štáte, kde by mal byť nález vykonaný.

Môžeme povedať, že možnosti prieskumu vydaných nálezov sú v súčasnosti vo veľkej miere harmonizované. Podľa informácií na internetových stránkach UNCITRAL¹⁰ približne 60 jurisdikcií prijalo modelový zákon UNCITRAL o medzinárodnej obchodnej arbitráži¹¹ (ďalej aj „modelový zákon UNCITRAL“) ako svoj domáci zákon a mnoho iných sa ním nechalo inšpirovať. Čo sa týka výkonu rozhodcovských nálezov, tak až 144 štátov¹² je zmluvnou stranou Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských nálezov¹³ (ďalej aj „Newyorský dohovor“). Z týchto dôvodov sa obmedzím

---

7 Napr. dohoda medzi ČR a Velkou Britániou 646/1992 Sb.

8 Napr. dohoda medzi ČSFR a Holandskom 569/1992 Sb., dohoda medzi ČSFR a SRN 573/1992 Sb.

9 YANNACA-SMALL, Katia. *Improving the System of Investor-State Dispute Settlement: An Overview* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, február 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.oecd.org/dataoecd/3/59/36052284.pdf>. str. 6.

10 *Status 1985-UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration* [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/1985Model_arbitration_status.html>.

11 UNCITRAL. *1985-UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration, with amendments as adopted in 2006* [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-arb/07-86998_Ebook.pdf>.

12 *Status 1958-Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards* [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html>.

13 74/1959 Sb.. *1958 Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (the “New York“ Convention)* [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention.html>.

len na modelový zákon UNCITRAL a Newyorský dohovor pri posudzovaní možností prieskumu nálezov.

1.2.1 MODELOVÝ ZÁKON UNCITRAL

Modelový zákon umožňuje buď opravu a interpretáciu vydaného nálezu¹⁴ alebo zrušenie nálezu.¹⁵

Tribunál, ktorý vydal nález, môže z vlastnej iniciatívy alebo na základe žiadosti jednej zo strán, ktorá o tom upovedomila druhú stranu, opraviť chyby v počtoch, prípadne preklepy. Taktiež môže na žiadosť strany, ktorá opätovne musela upovedomiť aj druhú stranu, interpretovať niektorú časť nálezu. Táto interpretácia sa potom stane súčasťou samotného nálezu. Opravu alebo interpretáciu je možné iniciovať v lehote 30 dní od vydania nálezu. V tomto prípade teda nejde o žiadny plnohodnotný prieskum nálezu, ale o kontrolu preklepov, prípadne len dovyjasnenie textu.

Modelový zákon nepripúšťa iný opravný prostriedok voči rozhodcovskému nález, ako je možnosť jeho zrušenia. A samotný návrh na zrušenie nálezu je možné podať len za taxatívne stanovených dôvodov. Týmito dôvodmi sú nespôsobilosť strany alebo neplatnosť arbitrážnej doložky, strana nebola riadne upovedomená o ustanovení rozhodcu alebo rozhodcovského konania, alebo nemohla v konaní riadne uplatniť svoje požiadavky, nález sa týka sporu, pre ktorý nebola uzatvorená rozhodcovská zmluva, alebo nález presahuje rozsah zmluvy, rozhodcovský tribunál nebol riadne ustanovený. O zrušení nálezu bude rozhodovať národný súd, nie medzinárodný orgán či tribunál. Tento súd môže zrušiť nález aj z vlastného podnetu, ak predmet sporu nie je možné rozhodnúť v arbitráži, prípadne rozhodnutie bolo v rozpore s verejným poriadkom krajiny, v ktorej je o zrušení nálezu rozhodované (t.j. v štáte, kde bol nález vydaný). Ani v tomto prípade nie je možné hovoriť o plnohodnotnom prieskume nálezu po vecnej strane. Hoci sa vyskytli prípady, kedy niektoré súdy prostredníctvom verejného poriadku rozširovali rozsah prieskumu nálezu¹⁶, nie je možné hovoriť o možnosti odvolania prostredníctvom tohto inštitútu. Samotné dôvody sa týkajú na jednej strane opäť procesných väd a na druhej samotných predpokladov arbitráže, nie vecnej stránky sporu.

Modelový zákon UNICTRAL tiež upravuje postup uznania a výkonu rozhodcovského nálezu. Tento postup a najmä dôvody prečo nie je možné

---

14 čl. 33 modelový zákon UNCITRAL.

15 čl. 34 modelový zákon UNCITRAL.

16 TAMS, Christian J. An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure. *Essays in Transnational Economic Law* [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694>>.str. 10.

nález vykonať sú obdobné ako v prípade New Yorkského dohovoru. Preto budú rozvedené nižšie.

1.2.2 NEWYORSKÝ DOHOVOR

Newyorský dohovor je významným úspechom v oblasti zjednávaní unifikačných zmlúv. Vďaka vysokému počtu zmluvných strán je jedným z hlavných dôvodov obľuby medzinárodnej obchodnej arbitráže, keďže vydaný nález je možné pomerne jednoducho uznať a vykonať až v 144 krajinách, ktoré pokrývajú väčšinu medzinárodného obchodu.

Jeho rozšírenosť je aj jedným z faktorov, ktoré vedú strany i v sporoch v rámci zahraničných investícií k tomu, aby svoje spory riešili arbitrážou. I Washingtonský dohovor upravuje jednotne postup výkonu rozhodcovského nálezu v zmluvných štátoch.¹⁷ Ak sa však strany rozhodnú, že svoj spor nepredložia ICSID, ale radšej využijú medzinárodnú arbitráž určenú primárne medzinárodnému obchodu, tak vydaný nález bude pomerne jednoducho vykonateľný vďaka Newyorskému dohovoru.

Dohovor upravuje v čl. V dôvody, prečo nie je možné rozhodcovský nález vykonať. Rozhodovanie o uznaní a výkone nálezu je poslednou možnosťou, kedy je možné uskutočniť nejaký prieskum nálezu. V tomto štádiu je možné nález nevykonať, a teda ho aj preskúmať, z obdobných dôvodov, ako je to pri jeho zrušení. Strana požadujúca neuznania a nevykonanie nálezu musí preukázať, že nález bol vydaný proti strane, ktorá nebola spôsobilá k jednaniu v arbitráži, prípadne rozhodcovská doložka bola neplatná, strane nebola riadne vyrozumená o ustanovení rozhodcu alebo nemohla z nejakých dôvodov uplatniť svoje požiadavky v konaní, nález sa týkal sporu, ktorý strany nepodrobili rozhodcovskej zmluve, alebo presahuje rozsah zmluvy, alebo zloženie tribunálu alebo vedenie konania nebolo v súlade s dohodou strán, či právom krajiny, kde konanie prebiehalo, alebo že nález nie je ešte pre strany záväzný, alebo bol zrušený alebo jeho výkon odložený v krajine vydania. Aj o uznaní a výkone bude rozhodovať národný súd. Opätovne má možnosť preskúmať nález aj z pohľadu arbitrability sporu podľa miesta uznania výkonu a podľa verejného poriadku.

Aj pri týchto dôvodoch, keďže ide o obdobné ako v predchádzajúcej časti, môžem zhrnúť, že ide o prieskum procesného postupu a predpokladov konania rozhodcovského konania, nie o plnohodnotný vecný prieskum.

1.2.3 ŠPECIFICKÉ MOŽNOSTI PRIESKUMU NÁLEZOV VYDANÝCH MIMO ICSID

Keďže medzinárodná arbitráž je založená na dohode strán, tak aj rozhodovanie o spore zahraničnej investície prostredníctvom tohto postupu, bude regulované primárne vôľou strán. Strany sa môžu dohodnúť na

---

17 čl. 53 – 55 Washingtonského dohovoru

špecifikách arbitrážneho postupu vo svojom konkrétnom prípade. Takže strany môžu doplniť svoju dohodu o arbitráži aj ustanovením, v ktorom si upravia prípadné odvolanie. A takto sa môže štát a zahraničný investor dohodnúť, že prvý nález bude možné predložiť na prieskum novému tribunálu, ktorý ho preskúma aj z vecnej stránky. Tým si strany pre konkrétny prípad vytvoria možnosť vlastného plnohodnotného odvolania.

Špecifická možnosť prieskumu je možná v prípade, ak sa strany dohodli, že svoj spor predložia Medzinárodnému rozhodcovskému súdu Medzinárodnej obchodnej komory v Paríži.¹⁸ Jeho Pravidlá rozhodcovského konania (ďalej aj „Pravidlá MOK“)¹⁹ upravujú špecifický prieskum pripravovaného nálezu ešte pred jeho samotným vyhlásením. Podľa čl. 27 Pravidiel MOK musí byť každý pripravovaný rozhodcovský nález pred jeho podpísaním rozhodcami predložený Súdu k prieskumu. Súd potom môže navrhnúť úpravy formy nálezu ale aj upozorniť tribunál na podstatné vecné body nálezu.²⁰ Avšak konečné rozhodnutie je na strane tribunálu. Tento postup je zameraný primárne na kontrolu formálnej stránky nálezu, ale aj samotné upozornenie k vecným bodom môže mať následný vplyv na rozhodnutie tribunálu. Nejde však samozrejme o plnohodnotný prieskum po vecnej stránke.

2. INICIATÍVY SMERUJÚCE K PLNOHODNOTNÉMU ODVOLANIU V MEDZINÁRODNEJ INVESTIČNEJ ARBITRÁŽI

2.1. MNOHOSTRANNÁ DOHODA O MEDZINÁRODNÝCH INVESTÍCIÁCH (MAI)

Prvé úvahy nad možnosťou odvolania v investičnej arbitráži sa objavili začiatkom 90. rokov minulého storočia.²¹ Prvý pokus o jeho právne zakotvenie sa uskutočnil počas zjedňovania Mnohostrannej dohody o medzinárodných investíciách na pôde OECD.

---

18 YANNACA-SMALL, Katia. *Improving the System of Investor-State Dispute Settlement: An Overview* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, február 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.oecd.org/dataoecd/3/59/36052284.pdf>. str. 14.

19 *Pravidlá rozhodcovského konania MOK* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: International Chamber of Commerce, 2009 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.iccwbo.org/court/arbitration/id4093/index.html>>.

20 YANNACA-SMALL, Katia. *Improving the System of Investor-State Dispute Settlement: An Overview* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, február 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.oecd.org/dataoecd/3/59/36052284.pdf>. str. 15.

21 tamtiež. str. 8.

Jedna z delegácií počas vyjednávania navrhla zaradenie odvolacieho mechanizmu do úpravy v MAI. Avšak vo výsledku sa štáty nedohodli na žiadnom právnom texte, ktorým by bol vložený do návrhu MAI. A zavedenie odvolacieho mechanizmu ostalo predmetom prípadnej zmeny dohovoru prostredníctvom dodatku.²²

2.2 AKTIVITY SPOJENÝCH ŠTÁTOV AMERICKÝCH

Spojené štáty sú asi najaktívnejším štátom presadzujúcim zavedenie možnosti odvolania v medzinárodnej investičnej arbitráži.

Zriadenie odvolacieho mechanizmu sa stalo jedným zo základných cieľov americkej administratívy pri vyjednávaní zmlúv o ochrane investícií. Za účelom rozvoja mechanizmov na riešenie sporov medzi investorom a štátom majú americký vyjednávači presadzovať aj zriadenie odvolacieho orgánu, alebo obdobného mechanizmu, ktorý má zabezpečiť väčšiu vzájomnú súladnosť interpretácie ustanovení zmlúv o ochrane investícií.²³

Táto inštrukcia sa následne pretavila do ustanovenia modelovej dvojstrannej zmluvy o ochrane investícií²⁴ (ďalej aj „modelová zmluva USA“). V ustanovení čl. 28 ods. 10 predvída zriadenie odvolacieho orgánu prostredníctvom mnohostranného dohovoru. V prípade, ak bude takáto dohoda prijatá, majú sa aj strany dvojstrannej dohody snažiť dosiahnuť dohodu, vďaka ktorej bude možné, aby takýto vzniknutý odvolací orgán preskúmaval aj rozhodnutia vydané na základe tejto dvojstrannej dohody.

Zároveň príloha D modelovej zmluvy USA predpokladá vytvorenie dvojstranného odvolacieho mechanizmu. Po troch rokoch od účinnosti zjednanej dvojstrannej dohody o ochrane investícií, majú strany rozhodnúť, či zriadia dvojstranný odvolací orgán alebo obdobný mechanizmus na prieskum nálezov vydaných na základe tejto dvojstrannej zmluvy.

Ustanovenia z čl. 28 ods. 10 a aj prílohy D modelovej zmluvy USA sa dostali napr. do zmluvy o voľnom obchode medzi Spojenými štátmi a

---

22 *Negotiating Group on the Multilateral Agreement on Investment (MAI) - Selected issues on dispute settlement (Note by the Chairman) DAF/MAI(98)12* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, 13. marec 1998 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www1.oecd.org/daf/mai/pdf/ng/ng9812e.pdf>>.

23 *19 USC 3802, 2002 Trade Promotion Act, Section 2102 (b)(3)(G)(iv)* [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ210/html/PLAW-107publ210.htm>>.

24 *US 2004 Model BIT* [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.state.gov/documents/organization/117601.pdf>.

Chile²⁵, dohody o voľnom obchode medzi Spojenými štátmi a Singapurom²⁶, či dohode o voľnom obchode s Dominikánskou republikou a piatimi stredoamerickými krajinami (Kostarika, Salvador, Guatemala, Honduras a Nikaragua - CAFTA)²⁷, ale aj do ďalších.

Spojené štáty taktiež zahrnuli do dvojstranných dohovorov aj ustanovenie pripomínajúce predbežný prieskum nálezu podľa Pravidiel MOK v Paríži. V tomto prípade však návrh nálezu neposudzuje neustranný orgán, ale samotné strany, ktoré môžu predložiť tribunálu svoje pripomienky. Podľa ust. čl. 9 písm a) modelovej zmluvy USA, môže každá strana sporu požiadať, aby tribunál pred vydaním nálezu jeho návrh zaslal k pripomienkovaniu stranám. A tie majú 60 dní na to, aby návrh pripomienkovali. Následne má tribunál tieto pripomienky zvážiť a v lehote 45 dní uplynutia lehoty na pripomienkovanie vydať konečný nález.²⁸ Takéto ustanovenie sa následne objavilo v zmluvách o voľnom trhu medzi Spojenými štátmi a Chile, Marokom alebo CAFTA a Dominikánskou republikou.

2.3 NÁVRH SEKRETARIÁTU ICSID

Sekretariát publikoval 26. októbra 2004 svoj vlastný diskusný návrh²⁹ rozoberajúci možné zmeny arbitráže v rámci Washingtonského centra. Jedným z návrhov, ktorý sekretariát predniesol, je aj zriadenie odvolacieho orgánu v rámci systému ICSID.

Sekretariát odôvodnil potrebu vytvorenia takého orgánu tým, že už 20 krajín prostredníctvom dvojstranných zmlúv o ochrane investícií predvída vytvorenie odvolacieho orgánu, a zároveň sú tieto krajiny aj zmluvnými

---

25 čl. 10.19 ods. 10, príloha 10-H zmluvy o voľnom obchode medzi USA a Chile [online]. [cit. 14.novembra 2009].Dostupné na World Wide Web <<http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/chile-fta/final-text>>.

26 čl. 15.19 ods. 10 zmluvy o voľnom obchode medzi USA a Singapurom [online]. [cit. 14.novembra 2009].Dostupné na World Wide Web <<http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/singapore-fta/final-text>>.

27 čl. 10.20 ods. 10, príloha 10-F zmluvy o voľnom obchode medzi USA a CAFTA a Dominikánskou republikou [online]. [cit. 14.novembra 2009].Dostupné na World Wide Web <<http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/cafta-dr-dominican-republic-central-america-fta/final-text>>.

28 US model BIT čl. 9 písm. a)

29 ICSID Secretariat. *Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/Servlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>.

stranami Washingtonského dohovoru.³⁰ Preto, ak by boli vytvorené samostatné odvolacie orgány mimo systém ISCID, došlo by k popretiu základných cieľov³¹ vytvorenia odvolacieho mechanizmu, ako sú koherentnosť a konzistentnosť celého systému investičnej arbitráže. Zároveň, v záujme zachovania účinnosti a hospodárnosti, je vhodnejšie, ak bude vytvorený jeden odvolací orgán v rámci ISCID namiesto niekoľkých. Tento odvolací orgán by potom zastrešoval arbitráže vedené podľa rôznych pravidiel (podľa Washingtonského dohovoru, v rámci dodatkových pravidiel, mimo ICSID podľa pravidiel UNCITRAL alebo pred stálymi rozhodcovskými súdmi).³²

Už samotný spôsob vytvorenia odvolacieho orgánu, tak ako ho navrhoval sekretariát, nie je bezrozporný. Podľa sekretariátu stačí, ak bude orgán vytvorený prostredníctvom rozhodnutia Správnej rady, ktorá prijme Pravidlá odvolacieho orgánu.³³ Týmto sa chce vyhnúť problémom, ktoré by spôsobila zmena Washingtonského dohovoru, ktorá by musela zmeniť čl. 53 ods. 1 zakazujúci odvolanie voči rozhodcovskému nálezu. Aby mohla byť taká zmena prijatá, bola by nutná ratifikácia všetkými zmluvnými štátmi.³⁴ Preto sekretariát navrhuje, aby možnosť podať odvolania bola umožnená v rámci jednotlivých dvojstranných dohovorov, čím by došlo k zmene pravidiel medzi zmluvnými štátmi tejto dvojstrannej dohody v zmysle čl. 41 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve.³⁵ Takto by sa obišla nutnosť meniť Washingtonský dohovor súhlasom všetkých zmluvných strán.³⁶

---

30 tamtiež. str. 14.

31 K cieľom odvolacieho mechanizmu viď nasledujúcu časť.

32 ICSID Secretariat. *Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>. str. 15-16.

33 tamtiež. Príloha str. 1.

34 Washingtonský dohovor k dňu 14. novembra 2009 podpísalo 156 štátov, z toho 144 ho aj ratifikovalo. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=ShowHome&pageName=MemberStates_Home>.

35 ICSID Secretariat. *Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>. Príloha str. 2.

36 *South Centre Analytical Note – Developments on Discussions for the Improvement of the Framework for ICSID Arbitration and the Participation of Developing Countries*

Návrh sekretariátu počíta s tým, že odvolací orgán by sa skladal z 15 členov volených Správnou radou na základe návrhu generálneho sekretára. Funkčné obdobie členov by malo byť šesť rokov, s tým, že v rámci prvej voľby by 8 členov bolo zvolených len na 3 roky, čím by sa zabezpečila priebežná výmena členov. Každý člen odvolacieho orgánu by mal pochádzať z inej krajiny. Zároveň by mal byť každý člen uznávanou autoritou, ktorý prejavili odbornú znalosť z práva, medzinárodných investícií a zmlúv o ochrane investícií.³⁷

Z členov odvolacieho orgánu by následne generálny sekretár menoval odvolací tribunál. Zásadne by mal mať tribunál troch členov, ale strany sporu sa môžu dohodnúť na inom počte. Členov odvolacieho tribunálu by vyberal odvolací orgán po konzultáciách so stranami sporu.³⁸

Takto vytvorený tribunál by následne mohol preskúmať napadnutý nález z dôvodov, ktoré sú v súčasnosti uvedené v čl. 52 Washingtonského dohovoru. Taktiež bolo navrhnuté, aby mohol tento tribunál preskúmať nález aj zo stránky vecnej.³⁹ A vo výsledku by mohol pôvodný nález potvrdiť, zmeniť alebo zrušiť. Zároveň by mohol aj nález zrušiť z dôvodov uvedených v čl. 52. V prípade zrušeného nálezu, alebo v prípade, ak zmena nálezu nerieši spor medzi stranami, tie môžu predložiť spor novému tribunálu, prípadne ak to prikáže odvolací tribunál, tak by bol spor vrátený pôvodnému tribunálu.⁴⁰

Čo sa týka nákladov odvolania (poplatky, výdavky tribunálu), tie by mala niesť zásadne strana podávajúca odvolanie. Následne môže tribunál rozhodnúť o náhrade nákladov. Strana domáhajúca sa prieskumu nálezu by mala zároveň poskytnúť bankovú záruku vo výške hodnoty nálezu.⁴¹

SC/TADP/AB/INVI [online]. [Ženeva (Švajčiarsko)]: South Centre, február 2005 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web
<http://www.southcentre.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=245&Itemid=69>. str. 5.

37 ICSID Secretariat. *Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web
<http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>. str. 3.

38 tamtiež, str. 3-4.

39 tamtiež, str. 4.

40 tamtiež. Str. 5.

41 tamtiež, str. 6.

Sekretariát navrhuje, aby lehota na odvolanie bola stanovená medzi 60 až 120 dňami.⁴²

Tento návrh žiadal zainteresovanú verejnosť, a samozrejme samotné zmluvné štáty Washingtonského dohovoru reprezentované Správnou radou, aby sa k nemu vyjadrili. Po ukončení stanoveného obdobia na zbieranie odpovedí, vydalo 12. mája 2005 ICSID ďalší pracovný dokument⁴³.

Problematika odvolacieho orgánu bola zhrnutá v jednom odstavci. Podľa tohto odstavca, ak by sa mal vytvoriť odvolací orgán, najvhodnejšie je, aby sa vytvoril jediný orgán v rámci ICSID miesto samostatných odvolacích orgánov založených jednotlivými zmluvami na ochranu investícií. V súčasnosti je však založenie takéhoto orgánu predčasné, aj s ohľadom na ťažkosti spomínané v návrhu sekretariátu. Avšak sekretariát má naďalej študovať túto problematiku.⁴⁴

2.4 DÔVODY PRE VZNIK ODVOLACIEHO ORGÁNU

Obhajoba vzniku odvolacieho mechanizmu sa obecné zameriava na potrebu zjednocovania rozhodovacej činnosti jednotlivých arbitrážnych tribunálov. Tento argument zaznel počas rokovaní o mnohostrannom dohovore o ochrane investícií.⁴⁵ Taktiež je priamo spomínaný v americkom federálnom zákone dávajúcom inštrukciu pri zjednávaní zmlúv o ochrane investícií vytvárať aj odvolací mechanizmus.⁴⁶ Súladnosť a súdržnosť rozhodovania boli jednými zo základných argumentov, prečo aj Sekretariát ICSID prišiel so svojou iniciatívou.⁴⁷ Potreba zjednocovania rozhodnutí sa objavuje ako

---

42 tamtiež, str. 7.

43 *Working Paper of the ICSID Secretariat – Suggested Changes to the ICSID Rules and Regulations*[online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 12. máj 2005 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=ICSIDPublicationsRH&actionVal=ViewAnnouncePDF&AnnouncementType=archive&AnnounceNo=25_1.pdf>.

44 tamtiež, str. 4.

45 *Negotiating Group on the Multilateral Agreement on Investment (MAI) - Selected issues on dispute settlement (Note by the Chairman) DAF/MAI(98)12* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, 13. marec 1998 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www1.oecd.org/daf/mai/pdf/ng/ng9812e.pdf>>.

46 *19 USC 3802, 2002 Trade Promotion Act, Section 2102 (b)(3)(G)(iv)* [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ210/html/PLAW-107publ210.htm>>.

47 ICSID Secretariat. *Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes,

jeden z prvých argumentov za pri analyzovaní problematiky odvolania v investičnej arbitráži.⁴⁸

Hoci sekretariát ICSID pripúšťa, že nejednotnosť rozhodnutí nie je obecným znakom rozhodovacej praxe tribunálov v systéme ICSID, upozorňuje na to, že so zväčšujúcou sa popularitou investičnej arbitráže, a tým aj väčším počtom rozhodnutí, sa môže dostaviť aj väčšia rozkolísanosť rozhodnutí.⁴⁹ K nejednotnosti rozhodovania prispieva aj nejednotnosť orgánov, ktoré rozhodujú. Spory z medzinárodných investícií môžu byť rozhodnuté či už v rámci systému ICSID, ale aj pred tribunálmi ad hoc či stálymi rozhodcovskými súdmi, ako sú MOK (ICC) či Arbitrážny inštitút Štokholmskej obchodnej komory (SCC). A ani samotný systém ICSID nie je jednotný, keď umožňuje spor predložiť nie len stranám Washingtonského dohovoru, ale aj v prípade nezmluvných štátov prejedná spor v rámci Dodatočných pravidiel.

Zjednocovaním výsledkov rozhodnutí sa zvýši právna istota účastníkov, ktorí budú môcť lepšie predvídať výsledky svojich sporov. Predvídateľnosti by malo prispieť aj to, že jednotlivé rozhodnutia budú lepšie odôvodnené odvolacím orgánom a následne aj „prvostupňovými tribunálmi“, keď tie budú vedieť, že ich rozhodnutia musia obstáť aj pred tribunálom odvolacím.⁵⁰ Väčšia predvídateľnosť má potom vo výsledku priniesť väčšiu atraktivnosť samotného systému investičnej arbitráže. Ten sa stane prijateľnejším pre väčší počet štátov a aj investorov, čo by následne malo

---

22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>. str. 14.

48 GAR-OR, Noemi. The Concept of Appeal in International Dispute Settlement. *The European Journal of International Law* [online]. 2008, no. 1 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ejil.oxfordjournals.org/cgi/content/abstract/19/1/43>>. str. 3; TAMS, Christian J. An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure. *Essays in Transnational Economic Law* [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694>>. str. 17.

49 ICSID Secretariat. *Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>. str. 15.

50 BJORKLUN, Andrea K. *The Continuing Appeal of Annulment: Lessons from Amco Asia and CME*. In WEILER, Todd ed. *International Investment Law and Arbitration: Leading Cases from the ICSID, NAFTA, Bilateral Treaties and Customary International Law* [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=911627>>. str. 514.

viest' k prilákaníu ďalších zahraničných investorov, ktorí budú radšej investovať v stabilnom a predvídateľnom prostredí.⁵¹

Odvolací orgán má prispieť aj k hľadaniu naozaj správneho výsledku v spore.⁵² Odvolanie by malo umožniť odstrániť prípadné práve a faktické chyby v rozhodnutí.⁵³

2.5 NEVÝHODY ODVOLACIEHO MECHANIZMUS

Obecne arbitráž, a v tomto konkrétnom prípade investičná arbitráž, je postavená na systéme jednokolového rozhodovania, kedy rozhodnutie tribunálu je pre strany záväzné. Tvorcovia Washingtonského dohovoru, či jednotlivých dvojstranných dohovorov o ochrane investícií, nadali prípadné rozhodcovské tribunály dôverou⁵⁴ a nepokladali za nutné podrobiť ich rozhodnutia následnej plnohodnotnej kontrole v odvolacom procese.

Zavedením odvolacieho procesu sa celý systém odkloní od konečnosti arbitrážnych rozhodnutí.⁵⁵ Je pravdepodobné, že miesto jedného rozhodnutia, budú vyžadované až dve, kým sa spor vyrieši. Štáty, ktoré neuspeli pred arbitrážnym tribunálom, budú z politických dôvodov, aby uspokojili domácu verejnosť (voličov), často siahajú aj po možnosti odvolania, ak sa stane odvolanie súčasťou celého systému. A i ekonomicky silnejší investori môžu siahnuť po odvolaní, ak naopak rozhodnutie tribunálu nebude v ich prospech. Následne pravidelným podávaním odvolania sa minimalizuje právna hodnota „prvostupňových“ rozhodnutí⁵⁶, a strany budú

---

51 tamtiež, str. 515.

52 TAMS, Christian J. An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure. *Essays in Transnational Economic Law* [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694>>. str. 27.

53 YANNACA-SMALL, Katia. *Improving the System of Investor-State Dispute Settlement: An Overview* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, február 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.oecd.org/dataoecd/3/59/36052284.pdf>. str. 12.

54 TAMS, Christian J. An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure. *Essays in Transnational Economic Law* [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694>>. str. 16.

55 ICSID Secretariat. *Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>. str. 15.

56 TAMS, Christian J. An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure. *Essays in Transnational Economic Law* [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694>>. str. 16.

presúvať ťažisko sporu až pred odvolací orgán. Určitým ospravedlnením pre odklon od princípu konečnosti rozhodnutia je skutočnosť, že v investičnej arbitráži ide často o otázky verejného záujmu, kedy môže záujem nad vecne správnym rozhodnutím prevážiť nad snahou o konečné rozhodnutie.⁵⁷

S odklonom od konečnosti arbitrážneho rozhodnutia ide ruka v ruke aj násobne dlhšia doba, kým sa dospeje ku právne záväznému rozhodnutiu. Už v súčasnosti nie je arbitráž takým rýchlym spôsobom riešenia sporov, ako sa obecne predpokladá⁵⁸, ale tým, že strany budú podávať odvolanie, tak sa nádej na rýchle riešenie sporu ešte oddiali. A nie je vylúčené, že niektorá zo strán môže využiť túto možnosť účelovo, aby vyvolala prietahy⁵⁹, a tým odkladala výkon rozhodnutia⁶⁰. Riziku časových prietahov je možné predchádzať stanovením lehôt na rozhodnutie⁶¹, avšak stanovenie časových limitov pôjde zase proti zabezpečeniu správneho rozhodnutia.

S časom úzko súvisia aj finančné náklady. Tým, že bude konanie dlhšie, stúpnu aj nároky na finančné, ale aj personálne, zdroje.⁶² A v tomto prípade budú mať opäť výhodu ekonomicky silnejšie štáty ale aj ekonomicky silnejší investori. Takže zavedenie odvolania rovnako bude v neprospech

---

57 YANNACA-SMALL, Katia. *Improving the System of Investor-State Dispute Settlement: An Overview* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, február 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.oecd.org/dataoecd/3/59/36052284.pdf>. str. 13.

58 BJORKLUN, Andrea K. *The Continuing Appeal of Annulment: Lessons from Amco Asia and CME*. In WEILER, Todd ed. *International Investment Law and Arbitration: Leading Cases from the ICSID, NAFTA, Bilateral Treaties and Customary International Law* [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=911627>>. str. 513.

59 TAMS, Christian J. *An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure*. *Essays in Transnational Economic Law* [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694>>. str. 14.

60 ICSID Secretariat. *Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>. str. 15.

61 YANNACA-SMALL, Katia. *Improving the System of Investor-State Dispute Settlement: An Overview* [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, február 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.oecd.org/dataoecd/3/59/36052284.pdf>. str. 13.

62 BJORKLUN, Andrea K. *The Continuing Appeal of Annulment: Lessons from Amco Asia and CME*. In WEILER, Todd ed. *International Investment Law and Arbitration: Leading Cases from the ICSID, NAFTA, Bilateral Treaties and Customary International Law* [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=911627>>.str. 513.

najmä rozvojových štátov, ktoré nemajú toľko zdrojov⁶³, ale taktiež aj v neprospech menších spoločností⁶⁴, ktoré majú predsa len obmedzenejšie zdroje, ako štáty so svojím administratívnym aparátom.

Zavedením odvolacieho orgánu sa nemusí vyriešiť ani problém nekonzistentných rozhodnutí. Jednotlivé rozhodnutia sú vydávané na základe hmotnoprávných ustanovení zmlúv o ochrane investícií. A tieto ustanovenia, hoci sú obdobne formulované, sú používané v rôznom kontexte a zmluvné strany (štáty zjednávajúce tieto zmluvy) im dávajú odlišné obsahy. Takže rozhodnutia podľa jednej zmluvy nemusí byť také isté, aké by za rovnakej faktickej situácie boli podľa zmluvy inej.⁶⁵

2.6 USTANOVENIE ODVOLACIEHO ORGÁNU

Problematiku ustanovenia odvolacieho orgánu uvádzal už Sekretariát vo svojom návrhu.⁶⁶ V súčasnosti bolo uzatvorených približne 2500⁶⁷ dvojstranných zmlúv o ochrane investícií, niekoľko mnohostranných dohovorov, medzi nimi napr. dohoda medzi CAFTA a Dominikánskou republikou a USA alebo Energetická charta, ktoré sa zaoberajú aj medzinárodnými investíciami. Roztrieštenosť právnej úpravy, kedy zmluvy používajú obdobné pojmy, ale pridávajú im niekedy viac, inokedy menej odlišné významy, je jedným z hlavných dôvodov, prečo nie je možné

---

63 South Centre Analytical Note – Developments on Discussions for the Improvement of the Framework for ICSID Arbitration and the Participation of Developing Countries SC/TADP/AB/INVI [online]. [Ženeva (Švajčiarsko)]: South Centre, február 2005 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://www.southcentre.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=245&Itemid=69>. str. 19.

64 TAMS, Christian J. An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure. *Essays in Transnational Economic Law* [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694>>. str.15.

65 LEGUM, Barton. *Options to Establish an Appellate Mechanism for Investment Disputes*. In SAUVANT, Karl P. *Appeals mechanism in international investment disputes*. New York: Oxford University Press, 2008, str.235.

66 ICSID Secretariat. *Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration* [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>. príloha str. 1.

67 LEGUM, Barton. *Options to Establish an Appellate Mechanism for Investment Disputes*. In SAUVANT, Karl P. *Appeals mechanism in international investment disputes*. New York: Oxford University Press, 2008, str. 234.

hovoríť vždy o súladnej rozhodovacej praxi.⁶⁸ Takže, aby mohol odvolací orgán naozaj zabezpečiť súladnosť judikatúry, je jedným z predpokladov to, že bude môcť preskúmať rozhodnutia vydané na základe všetkých (alebo aspoň veľkej väčšiny) týchto zmlúv.

Okrem veľmi nereálnej možnosti zmeny a doplnenia všetkých týchto zmlúv, je tu možnosť vytvoriť odvolací orgán v rámci ICSID, tak ako to navrhoval jeho Sekretariát. Právne najčistejšou možnosťou by bola zmena Washingtonského dohovoru, ktorá by odstránila zákaz odvolania a poskytla právny základ pre vznik odvolacieho orgánu. A následne každý spor predložený ICSID by mohol byť podrobený aj odvolaniu. Takto by sa väčšine sporov z zahraničných investícií dala možnosť prieskumu v odvolaní.

Avšak, ako je nereálne dosiahnuť zmenu všetkých zmlúv o ochrane investícií, tak je veľmi náročné zaručiť, aby došlo k dohode na zmene a následnej ratifikácii tejto úpravy všetkými 156⁶⁹ zmluvnými stranami Washingtonského dohovoru. Možnosť, ktorú uvádza Sekretariát vo svojom návrhu, teda že založenie odvolacieho orgánu len zmenou pravidiel ICSID, ktorú môže uskutočniť Správna rada, je síce jednoduchšia, ale predsa len právne rozpornejšia. A stále tu ostáva nutnosť zmeny dvojstranných zmlúv o ochrane investícií, aby sa strany odchýlili od zákazu odvolania vo Washingtonskom dohovore. Takže len postupne by pribúdali zmluvy umožňujúce odvolanie (ako prvé by to boli niektoré zmluvy uzatvorené USA, ktoré odvolanie predvídajú už teraz).

I samotné ustanovenie odvolacieho orgánu v rámci ICSID vyvoláva námietky. Keďže ICSID je organizovaný ako súčasť Svetovej banky a jej prezident je predsedom Správnej rady, je namietaný konflikt záujmov. A aj niektoré ďalšie súčasti Skupiny Svetovej banky môžu mať finančné záujmy v sporoch prebiehajúcich pred ICSID. Takejto námietke by sa dalo vyhnúť, keby sa ICSID stalo nezávislou medzinárodnou organizáciou.⁷⁰

---

68 TAMS, Christian J. An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure. *Essays in Transnational Economic Law* [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694>>. str.19.

69 Washingtonský dohovor k dňu 14. novembra 2009 podpísalo 156 štátov, z toho 144 ho aj ratifikovalo. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=ShowHome&pageName=MemberStates_Home>.

70 MANN, Howard, COSBEY, Aaton, PETERSON, Luke, MOLTKE, Konrad von. *Comments on ICSID Discussion Paper, "Possible Improvements o the Framework for ICSID Arbitration"* [online]. [Winnipeg (Kanada)]: International Institute for Sustainable Development, december 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.iisd.org/publications/pub.aspx?pno=667>>. str. 13.

Ďalšie problémy súvisia so samotným obsadením odvolacieho orgánu. Členovia odvolacieho orgánu budú mať veľkú možnosť ovplyvniť rozhodovaciu prax v takej citlivej oblasti ako sú zahraničné investície a ich ochrana. Návrh Sekretariátu obsahoval kritérium, ktoré je obdobné ako pri členoch odvolacieho orgánu WTO. Keďže tento model sa už osvedčil, bol by dobre použiteľný aj v prípade odvolacieho orgánu pre investičné spory.⁷¹

3. INÉ MOŽNOSTI VÝVOJA

Ako už bolo naznačené vyššie, zriadenie odvolacieho orgánu v rámci investičnej arbitráži nie je jednoduché a zatiaľ ani nepanuje obecná zhoda, že takýto orgán je vôbec nutné. Nevýhody jeho zriadenia sú stále veľmi podstatné, najmä predĺženie rozhodovania a oddialenie končného rozhodnutia, a taktiež aj zvýšené náklady. Ani problém, ktorý rieši, teda nekonzistentnosť rozhodovacej praxe, nie je taký výrazný, ako by sa mohol zdať. A existujú iné možnosti ako ho riešiť.

Jednou z nich je zriadenie stáleho medzinárodného súdu, ktorý by sa zaoberal medzinárodnými investíciami.⁷² Základným argumentom je, že aj v investičnej arbitráži ide o rozhodovanie obecné otázok verejného práva, a preto by si aj táto oblasť zaslúžila stály súd, ktorý by bol nezávislý a nestranný. Avšak aj v takomto prípade nastupujú obdobné argumenty, ako pri zriaďovaní odvolacieho orgánu. Bolo by nutné pozmeniť jednotlivé dvojstranné zmluvy o ochrane investícií, prípadne, čo by bolo asi vhodnejšie, úspešne uzavrieť mnohostrannú zmluvu o ochrane investícií, ktorá by zriadila takýto súd. Tým by vznikla obdobná situácia, ako napr. v prípade námorného práva, ktoré bolo kodifikované do jedného zmluvného celku a zároveň sa zriadil aj Medzinárodný súd pre námorné právo.⁷³

Zaujímavou možnosťou, ktorá by si však taktiež vyžiadala vytvorenie stáleho orgánu, je systém obdobný predbežnej otázke⁷⁴ známej z

---

71 tamtiež, str. 14.

72 HARTEN, Gus Van. *A Case for an International Investment Court*[online]. 16. júl 2008 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1153424>>.

73 LEGUM, Barton. *Options to Establish an Appellate Mechanism for Investment Disputes*. In SAUVANT, Karl P. *Appeals mechanism in international investment disputes*. New York: Oxford University Press, 2008, str. 236.

74 TAMS, Christian J. *An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure*. *Essays in Transnational Economic Law* [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694>>. str. 44 a násl.; BJORKLUN, Andrea K. *The Continuing Appeal of Annulment: Lessons from Amco Asia and CME*. In WEILER, Todd ed. *International Investment Law and Arbitration: Leading Cases from the ICSID, NAFTA, Bilateral Treaties and Customary International Law* [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=911627>>. str. 513.

európskeho práva. V takomto prípade by sa zriadil stály orgán, ku ktorému by sa mohol obrátiť tribunál, prípadne aj strany sporu, podľa toho, ako by sa nastavili pravidlá, s výkladovou otázkou. Išlo by napríklad o výklad zásadnej otázky v práve medzinárodných investícií (výklad niektorého zo základných inštitútov) alebo v prípade, keď sú rôzne názory vyskytujúce sa v prechádzajúcich nálezoch.⁷⁵

Ďalšou možnosťou sú samostatné odvolacie orgány, ktoré by sa vytvorili na základe jednotlivých zmlúv o ochrane investícií. Vďaka tomuto by možno časom vzrástla podpora pre odvolací orgán, a následne by sa jednoduchšie hľadal konsenzus pre jeho vytvorenie, ak by sa takéto orgán osvedčili. Avšak neriešili by hlavný dôvod, prečo sa vôbec uvažuje o vzniku odvolacieho orgánu. Ak by boli jednotlivé samostatné odvolacie orgány, tak by stále nedochádzalo k zjednocovaniu rozhodovacej praxe a vo výsledku by sa nič nezmenili oproti súčasnému stavu.

Podľa môjho názoru najjednoduchším spôsobom ako zabezpečiť súladný rozvoj rozhodovania vo veciach medzinárodných investícií, je naďalej prehĺbovať použitie už vydaných rozhodnutí ako kvázi-precedensov či faktických precedensov.⁷⁶ Zavedenie záväzných precedensov v oblasti medzinárodného práva nie je možné. Neexistuje tu hierarchia rozhodovacích orgánov, takže nie je možné povedať, ktoré súdy či tribunály tvoria vyššiu inštanciu, ktorej rozhodnutia sú záväzné pre inštanciu nižšiu.⁷⁷ Argumentom proti právne záväznej povahe predchádzajúcich rozhodnutí v medzinárodnom práve je aj Štatút Medzinárodného súdneho dvora, podľa ktorého nie je súd viazaný svojimi rozhodnutiami, a tie sú záväzné len pre strany sporu (čl. 59). Zároveň podľa čl. 38 ods. 1 písm. d) sú rozhodnutia len podporným zdrojom poznania medzinárodného práva.⁷⁸ Avšak táto podporná rola umožňuje pôsobiť predchádzajúcim rozhodnutiam ako faktickým precedensom.

Už v súčasnosti tribunály sledujú rozhodnutia vydané inými tribunálmi a vo svojich rozhodnutiach na ne poukazujú, pričom sa snažia argumentačne

---

75 MARSHALL, Fiona. *Defining New Institutional Options for Investor-State Dispute Settlement* [online]. [Winnipeg (Kanada)]: International Institute for Sustainable Development, september 2009[cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.iisd.org/publications/pub.aspx?pno=1174>>. str. 41.

76 HORN, Norbert; KRÖLL, Stefan. *Arbitrating foreign investment disputes*. The Hague : Kluwer Law International, 2004. str. 199.

77 MARSHALL, Fiona. *Defining New Institutional Options for Investor-State Dispute Settlement* [online]. [Winnipeg (Kanada)]: International Institute for Sustainable Development, september 2009[cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.iisd.org/publications/pub.aspx?pno=1174>>. str. 36.

78 tamtiež, str. 36.

vyrovnať s ich výsledkami.⁷⁹ Týmto spôsobom sa môžu vyrovnáť aj s rôznymi interpretáciami obdobných pojmov použitých v rôznych zmluvách, na základe ktorých boli jednotlivé nálezy vydané. Využitie prechádzajúcich rozhodnutí ako faktických precedensov v investičných sporoch uľahčuje zvyšujúca sa verejná predchádzajúcich rozhodnutí. Rozhodnutia vydané v rámci ICSID či NAFTA sú vo veľkej miere zverejňované, takže je možné sa k nim bez väčšej námahy dostať. Určitým problémom sú rozhodnutia vydané pred stálymi rozhodcovskými súdmi, ktoré zachovávajú pravidlá medzinárodnej obchodnej arbitráže, kde rozhodnutia nie sú zásadne zverejňované.⁸⁰ Avšak v prípadoch sporov zo zahraničných investícií, ide o spory, kde je výrazne zastúpený verejný záujem. Zároveň v nich ide o prieskum vládnych aktov, takže je žiaduce, aby boli tieto nálezy verejne dostupné.⁸¹ Širšia dostupnosť jednotlivých rozhodnutí umožní tribunálom zoznámiť sa s praxou v obdobných prípadoch, poskytne argumentačné nástroje právnym zástupcom strán a vo výsledku vyvolá tlak, aby v obdobných situáciách bolo rozhodované obdobne. Takto samoregulačnou činnosťou systému sa dospeje k súladnosti rozhodnutí.

ZÁVER

Hoci je zavedenie možnosti odvolania v investičnej arbitráži podporované mnohými pádnymi argumentami, nemyslím si, že nastal jeho čas. Investičná arbitráž predstavuje relatívne účinný a rýchly nástroj, ako riešiť spory z medzinárodných investícií. S jej rozšírením súvisí aj určitá nesúrodosť rozhodovacej praxe, avšak tá je prítomná v akomkoľvek právnom systéme. Samotná rozkolísanosť súvisí aj s roztrieštenosťou právnej úpravy regulujúcej vzájomné práva a povinnosti štátu a zahraničného investora. V takomto systéme jednoduché zavedenie odvolania nie je schopné priniesť želané výsledky. Naopak, aby malo odvolanie účinok zjednocovania rozhodovacej činnosti, bolo by nevyhnutné zjednotiť samotné pravidlá medzinárodných investícií.

Zavedenie odvolania by taktiež poprelo jednu z výhod investičnej arbitráže, a to jej je relatívna rýchlosť. Strany by museli čakať približne dva razy tak dlho, kým by sa ich spor definitívne vyriešil. Zároveň s tým by museli vynaložiť násobne viac prostriedkov, aby mohli viesť tak dlhé konanie. To môže vo svojom dôsledku odradiť najmä menších investorov od domáhania sa svojich práv a na druhej strane aj menšie štáty budú váhať, či prevezmú záväzky ochrany zahraničných investícií.

---

79 HORN, Norbert; KRÖLL, Stefan. Arbitrating foreign investment disputes. The Hague : Kluwer Law International, 2004. str. 200.

80 tamtiež. str. 200.

81 tamtiež. str. 201.

Naopak existujú možnosti, ktoré sú taktiež schopné riešiť problém rozdielnej rozhodovacej praxe. Rozširujúca sa verejnosť vydaných nálezov umožňuje stranám dopredu zvážiť svoju pozíciu v spore na základe skúseností iných. Taktiež v následnom spore môžu strany využiť takto ponúkané argumenty pre svoje potreby. A v dôsledku to vyvoláva tlak na rozhodcovský tribunál, aby bral ohľad na predchádzajúce rozhodnutia a argumentačne sa s nimi vyrovnal. Takto vedená diskusia medzi rôznymi tribunálmi nakoniec povedie k čoraz väčšej koherentnosti vydávaných rozhodnutí za vynaloženia menších nákladov, ako by stálo zavedenie plnohodnotného odvolacieho mechanizmu pokrývajúceho väčšinu investičných sporov.

Literature:

- BJORKLUN, Andrea K. The Continuing Appeal of Annulment: Lessons from Amco Asia and CME. In WEILER, Todd ed. International Investment Law and Arbitration: Leading Cases from the ICSID, NAFTA, Bilateral Treaties and Customary International Law [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=911627>>.
- GAR-OR, Noemi. The Concept of Appeal in International Dispute Settlement. The European Journal of International Law [online]. 2008, no. 1 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ejil.oxfordjournals.org/cgi/content/abstract/19/1/43>>.
- HORN, Norbert; KRÖLL, Stefan. Arbitrating foreign investment disputes. The Hague : Kluwer Law International, 2004. str. 200.
- LEGUM, Barton. Options to Establish an Appellate Mechanism for Investment Disputes. In SAUVANT, Karl P. Appeals mechanism in international investment disputes. New York: Oxford University Press, 2008.
- MANN, Howard, COSBEY, Aaton, PETERSON, Luke, MOLTKE, Konrad von. Comments on ICSID Discussion Paper, “Possible Improvements o the Framework for ICSID Arbitration“ [online]. [Winnipeg (Kanada)]: International Institute for Sustainable Development, december 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.iisd.org/publications/pub.aspx?pno=667>>.

- MARSHALL, Fiona. Defining New Institutional Options for Investor-State Dispute Settlement [online]. [Winnipeg (Kanada)]: International Institute for Sustainable Development, september 2009 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.iisd.org/publications/pub.aspx?pno=1174>>.
- TAMS, Christian J. An Appealing Option? The Debate about an ICSID Appellate Structure. Essays in Transnational Economic Law [online]. 2006, no. 57 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://ssrn.com/abstract=1413694> >.
- YANNACA-SMALL, Katia. Improving the System of Investor-State Dispute Settlement: An Overview [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, február 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.oecd.org/dataoecd/3/59/36052284.pdf >.
- ICSID Secretariat. Possible Improvements of the Framework for ICSID Arbitration [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 22. október 2004 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionVal=OpenPage&PageType=AnnouncementsFrame&FromPage=NewsReleases&pageName=Archive_%20Announcement14>.
- Negotiating Group on the Multilateral Agreement on Investment (MAI) - Selected issues on dispute settlement (Note by the Chairman) DAF/MAI(98)12 [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for Economic Co-operation and Development, 13. marec 1998 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www1.oecd.org/daf/mai/pdf/ng/ng9812e.pdf>>.
- South Centre Analytical Note – Developments on Discussions for the Improvement of the Framework for ICSID Arbitration and the Participation of Developing Countries SC/TADP/AB/INV1 [online]. [Ženeva (Švajčiarsko)]: South Centre, február 2005 [cit. 14. novembra 2009].

- 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://www.southcentre.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=245&Itemid=69>.
- Working Paper of the ICSID Secretariat – Suggested Changes to the ICSID Rules and Regulations[online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, 12. máj 2005 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=ICSIDPublicationsRH&actionVal=ViewAnnouncePDF&AnnouncementType=archive&AnnounceNo=25_1.pdf>.
  - 9 USC 3802, 2002 Trade Promotion Act, Section 2102 (b)(3)(G)(iv) [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ210/html/PLAW-107publ210.htm> >.
  - zmluva o voľnom obchode medzi USA a CAFTA a Dominikánskou republikou [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/cafta-dr-dominican-republic-central-america-fta/final-text>>.
  - zmluva o voľnom obchode medzi USA a Singapurom [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/singapore-fta/final-text>>.
  - zmluva o voľnom obchode medzi USA a Chile [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/chile-fta/final-text>>.
  - US 2004 Model BIT [online]. [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <www.state.gov/documents/organization/117601.pdf >.
  - Negotiating Group on the Multilateral Agreement on Investment (MAI) - Selected issues on dispute settlement (Note by the Chairman) DAF/MAI(98)12 [online]. [Paríž (Francúzsko)]: Organisation for

- Economic Co-operation and Development, 13. marec 1998 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www1.oecd.org/daf/mai/pdf/ng/ng9812e.pdf>>.
- Pravidlá rozhodcovského konania MOK [online]. [Paríž (Francúzsko)]: International Chamber of Commerce, 2009 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.iccwbo.org/court/arbitration/id4093/index.html>>.
  - Status 1985-UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/1985Model_arbitration_status.html>.
  - UNCITRAL. 1985-UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration, with amendments as adopted in 2006 [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-arb/07-86998_Ebook.pdf>.
  - Status 1958-Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html>.
  - 420/1992 Sb.. ICSID Convention, regulations and Rules [online]. [Washington (USA)]: International Centre for Settlement of Investment Disputes, apríl 2006 [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web <<http://icsid.worldbank.org/ICSID/ICSID/RulesMain.jsp>>.
  - 74/1959 Sb.. 1958 Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (the “New York“ Convention) [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 14. novembra 2009]. Dostupné na World Wide Web

*Dny práva – 2009 – Days of Law: the Conference Proceedings, 1. edition.
Brno : Masaryk University, 2009, ISBN 978-80-210-4990-1*

<http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention.html>.

Contact – email

cisar.ivan@gmail.com